

DECIZIE

24 decembrie 2014

mun. Chișinău

Colegiul civil, comercial și de contencios administrativ
al Curții Supreme de Justiție

în componența:

Președintele completului, judecătorul
Judecătorii

Iulia Sîrcu
Valentina Clevadi
Iuliana Oprea
Ion Druță
Tamara Chișca-Doneva

examinând recursul declarat de către Compania Națională de Asigurări în Medicină, reprezentată prin Agenția Teritorială Sud-Est a Companiei Naționale de Asigurări în Medicină,

în pricina civilă la cererea de chemare în judecată a Companiei Naționale de Asigurări în Medicină împotriva lui Catrecico Igor cu privire la încasarea sumei,

împotriva deciziei Curții de Apel Bender din 04 februarie 2014, prin care a fost repus în termen și admis apelul declarat de avocatul Gonța Fiodor în interesele lui Catrecico, casată hotărârea Judecătoriei Anenii Noi din 24 aprilie 2012 și emisă o nouă hotărâre cu privire la respingerea acțiunii,

constată:

La 05 decembrie 2011, Compania Națională de Asigurări în Medicină a depus cerere de chemare în judecată împotriva lui Catrecico Igor cu privire la încasarea sumei,

În motivarea acțiunii a indicat că Catrecico Igor în perioada anilor 2009, 2010 și 2011 n-a fost încadrat în câmpul muncii. Astfel, în conformitate cu anexa nr. 2 a Legii nr. 1593 din 26 decembrie 2002 aparține la categoria de plătitori a primelor de asigurare obligatorie de asistență medicală în suma fixă care se asigură în mod individual, ca cetățean al Republicii Moldova, care nu este angajat și care nu face parte din categoriile de plătitori asigurate de Guvern.

Susține că contrar cerințele prevăzute în art. art. 4 alin.(2), (5); 10 alin.(2) lit. b) a Legii cu privire la asigurarea obligatorie de asistență medicală nr.1585-XIII din 27 februarie 1998; art. 7; 16; 22; 23 a Legii cu privire la mărimea, modul și termenele de achitare a primelor de asigurare obligatorie de asistență medicală 1593-XV din 26 decembrie 2002, pîrîtul: pînă la 31 martie 2009 n-a îndeplinit obligația privitor la achitarea integrală a primei de asigurare obligatorie de asistență medicală pe anul 2009 în mărime de 2637,60 lei și conform art. 4 alin.(2); art. 5 a Legii fondurilor asigurării

obligatorii de asistență medicală pe anul 2009 nr. 263-XVI din 11 decembrie 2008, art. 14 alin.(1) a Legii nr. 1585 la data de 31 decembrie 2008 a datorat pe anul 2009 suma de 3362,94 lei, inclusiv și penalitatea în mărime de 0,001% pentru 275 zile de întârziere.

Până la 31 martie 2010, pîrîtul nu a îndeplinit obligația privitor la achitarea integrală a primei de asigurare obligatorie de asistență medicală pe anul 2010 în mărime de 2478 lei, respectiv, a format o datorie pentru anul 2010 în sumă de 3159,94, care este formată din 2478 lei – prima de asigurare obligatorie de asistență medicală și 681,45 lei – penalitate.

Până la 20 iulie 2011, pîrîtul nu a îndeplinit obligația privitor la achitarea integrală a primei de asigurare obligatorie de asistență medicală pe anul 2011 în mărime de 2772 lei, formînd o datorie pentru anul 2011 în suma de 2772 lei.

Invocă reclamantul că în conformitate cu titlu II a Regulamentului privind controlul achitării primelor de asigurare obligatorie de asistență medicală în sumă fixă aprobat prin hotărîrea Guvernului nr. 1015 din 05 septembrie 2006, pîrîtul prin scrisoarea recomandată a fost informat despre data prezentării la Agenția Teritorială Bender pentru perfectarea documentelor în vederea respectării legislației din domeniul asigurării obligatorii de asistență medicală și achitarea primei de asigurare, însă ultimul a ignorat această înștiințare.

Solicită încasarea din contul lui Catrecico Igor în beneficiul Companiei Naționale de Asigurări în Medicină a sumei de 9294,39 lei.

Prin hotărîrea Judecătoriei Anenii Noi din 24 aprilie 2012, acțiunea a fost admisă și încasat din contul lui Catrecico Igor în beneficiul Companiei Naționale de Asigurări în Medicină prima de asigurare obligatorie de asistență medicală în sumă de 9294, 39 lei.

Prin decizia Curții de Apel Bender din 04 februarie 2014, a fost repus în termen și admis apelul declarat de către avocatul Gonța Fiodor în interesele lui Catrecico Igor, casată integral hotărîrea primei instanțe și emisă o nouă hotărîre, prin care acțiunea a fost respinsă.

La 20 mai 2014, Compania Națională de Asigurări în medicină, reprezentată prin intermediul Agenției Teritoriale Sud-Est a Companiei Naționale de Asigurări în Medicină a declarat recurs împotriva deciziei instanței de apel, solicitînd admiterea acestuia, casarea deciziei instanței de apel cu menținerea hotărîrii primei instanțe.

În motivarea recursului a invocat dezacordul cu decizia instanței de apel, considerînd-o ilegală și neîntemeiată și emisă cu aplicarea eronată a normelor materiale.

Susține că în conformitate cu prevederile pct. 3 din Anexa nr. 2 a Legii nr. 1593 din 26 februarie 2002, sunt obligați să achite prima de asigurare medicală în sumă fixă toți cetățenii RM care nu sunt angajați și care nu fac parte din nici una din categoriile enumerate la p.p. 1 și 2 din Anexa nr. 2 și nu sunt asigurate de Guvern, conform art. 4 alin.(4) din Legea cu privire la asigurarea obligatorie de asistență medicală, indiferent dacă domiciliază pe teritoriul Republicii Moldova sau nu.

Iar după cum rezultă din scrisoarea ÎS „Camera Înregistrării de Stat” nr. 35/980 din 15 aprilie 2010, extrasul din Registrul de Stat al unităților de drept, Catrecico este fondator al întreprinderii Individuale „ I.I. Catrecico” cu numărul de înregistrare nr. 124011127 din 12 aprilie 1995, întreprinderea nefiind lichidată.

La fel, invocă că potrivit art. 24, alin. (3) a Legii Cetățenii RM nr.1024 din 02

iunie 2000, dobândirea de către cetățeanul Republicii Moldova a cetățeniei altui stat nu atrage pierderea cetățeniei Republicii Moldova, respectiv, faptul ca intimatul Catrecico deține cetățenia Federației Ruse nu este scutit de obligativitatea de a se asigura medical, mai mult că conform bazei de date a Companiei Naționale de Asigurări în Medicină, în care este utilizată informația din Registrul de Stat a populației, domiciliul intimatului este - or. Anenii Noi, str. Conc. Naționale, 21/3.

Insistă că intimatul ca cetățean al Republicii Moldova, are loc permanent de trai pe teritoriul Republicii Moldova și în drept are posibilitatea de a se folosi de drepturile acordate, inclusiv este fondator al Întreprinderii Individuale, prin ce și-a asumat obligațiunea de a executa prevederile legislației cu privire la asigurarea obligatorie de asistență medicală și a achita primele de asigurare.

Consideră eronată concluzia instanței de apel cu referire la faptul că Compania Națională de Asigurări în Medicină este obligată să verifice dacă Întreprinderea Individuală activează sau nu, deoarece dreptul de a activa îi aparține doar intimatului Catrecico Igor, și nu va avea statut de fondator de întreprindere individuală doar din momentul lichidării acestei întreprinderi în modul prevăzut de legislația în vigoare. Lichidarea întreprinderii poate fi invocată de către Catrecico Igor la inițiativa proprie, dar pînă atunci el are obligațiunea de a se asigura medical conform legislației în vigoare a Republicii Moldova.

În conformitate cu art. 434 alin. (1) CPC, recursul se declară în termen de 2 luni de la data comunicării hotărârii sau a deciziei integrale.

Din materialele cauzei rezultă că copia deciziei instanței de apel din 04 februarie 2014 a fost expediată în adresa părților la 15 aprilie 2014, fapt confirmat prin copia scrisorii de însoțire (f. d. 72).

Astfel, instanța de recurs conchide că recurentul s-a conformat prevederilor legale și a declarat recursul la 20 mai 2014, în termen.

În conformitate cu art. 444 CPC, recursul se examinează fără înștiințarea participanților la proces.

Studiind materialele dosarului, Colegiul civil, comercial și de contencios administrativ lărgit al Curții Supreme de Justiție consideră necesar de a admite recursul, de a casa decizia instanței de apel și a restitui pricinii spre rejudecare în instanța de apel din considerentele ce urmează.

În conformitate cu art. 445 alin. (1) lit. c) CPC, instanța, după ce judecă recursul, este în drept să admită recursul, să caseze integral decizia instanței de apel și să trimită pricina spre rejudecare în instanța de apel în toate cazurile în care eroarea judiciară nu poate fi corectată de către instanța de recurs.

Înaintând acțiunea în judecată împotriva lui Catrecico Igor, Compania Națională de Asigurări în Medicină a solicitat încasarea de la Catrecico Igor în beneficiul Companiei Naționale de Asigurări în Medicină suma de 9294,39 lei, ce constituie prime de asigurare obligatorie de asistență medicală pentru anii 2009-2011 în sumă de 7887,60 lei și penalitate pentru neachitarea în termen a primelor de asigurare în mărime de 1406,79 lei.

Fiind investită cu judecarea pricinii în cauză, prima instanță a ajuns la concluzia temeiniciei acțiunii și admitterii acesteia integral.

Nefiind de acord cu hotărârea primei instanțe la 17 decembrie 2013, avocatul Gonța Fiodor acționînd din numele și în interesele lui Catrecico Igor, a declarat cererea de apel împotriva acesteia.

Judecând apelul declarat de avocatul Gonța Fiodor în interesele lui Catrecico Igor, instanța de apel, a considerat necesar repunerea apelului în termen și admiterii acestuia, casând hotărârea primei instanțe și pronunțând o nouă hotărâre cu privire la respingerea acțiunii.

Instanța de recurs conchide, însă, că o astfel de soluție rezultă din nedeterminarea exactă a naturii juridice a litigiului, criteriu, care presupune prin sine lămurirea completă și certă a situației de fapt sub toate aspectele, mai mult că concluziile instanței de apel sunt bazate pe o apreciere unilaterală și arbitrară a materialului probator, fapt ce vine în contradicție cu normele de drept procedural.

În conformitate cu art. 118 alin. (3) CPC, circumstanțele care au importanță pentru soluționarea justă a pricinii sunt determinate definitiv de instanța judecătorească pornind de la pretențiile și obiecțiile părților și ale altor participanți la proces, precum și de la normele de drept material și procedural ce urmează a fi aplicate.

Iar, în conformitate cu art. 373 alin. (1) și (2) CPC, instanța de apel verifică, în limitele cererii de apel, ale referințelor și obiecțiilor înaintate, legalitatea și temeinicia hotărârii atacate în ceea ce privește constatarea circumstanțelor de fapt și aplicarea legii în primă instanță; instanța de apel verifică circumstanțele și raporturile juridice stabilite în hotărârea primei instanțe, precum și cele care nu au fost stabilite, dar care au importanță pentru soluționarea pricinii, apreciază probele din dosar și cele prezentate suplimentar în instanța de apel de către participanții la proces.

În conformitate cu art. 360 alin. (1) CPC, sunt în drept să declare apel reprezentantul în interesul apelantului, dacă este împuternicit în modul stabilit de lege.

Prin prisma normei enunțate, la caz, se constată că instanța de apel a examinat apelul declarat de către avocatul Gonța Fiodor, omițând de a verifica împuternicirile acestui, care, după cum se constată în speță, a depus cerere de apel în interesele lui Catrecico Igor.

Aici urmează de reținut dispozițiile conținute la alin. (3) art. 365 CPC, care direct statuează că în cazul când cererea de apel se semnează de reprezentantul apelantului, la cerere se anexează documentul, legalizat în modul stabilit, care certifică împuternicirile reprezentantului dacă în dosar lipsește o astfel de împuternicire, precum și a art. 81 CPC care prevede că dreptul de a semna cererea și de a o depune în judecată, de a strămuta pricina la o judecată arbitrală, de a renunța total sau parțial la pretențiile din acțiune, de a majora sau reduce quantumul acestor pretenții, de a modifica temeiul sau obiectul acțiunii, de a o recunoaște, de a încheia tranzacții, de a intenta acțiune reconvențională, de a transmite împuterniciri unei alte persoane, de a ataca hotărârea judecătorească, de a-i schimba modul de executare, de a amâna sau eșalona executarea ei, de a prezenta un titlu executoriu spre urmărire, de a primi bunuri sau bani în temeiul hotărârii judecătorești, trebuie menționat expres, sub sancțiunea nulității.

Or, deși în cererea de apel se menționează că Gonța Fiodor reprezintă interesele lui Catrecico Igor, la materialele dosarului nu a fost anexat nici act care ar confirma împuternicirile acestuia de a ataca hotărârea judecătorească.

În această ordine de idei este necesar de a se distinge că lipsa unui mandat în original, completat în modul stabilit de pct. 5 alin. (2) al Hotărârii Guvernului cu privire la aprobarea formularului și modului de utilizare a mandatului avocatului nr. 1175 din 21 decembrie 2010, care ar atesta dreptul și împuternicirile avocatului Gonța Fiodor, în sensul art. 81 CPC, de a contesta hotărârea primei instanțe și de a depune cererea de

apel din numele apelantului, î-l privează pe ultimul de a efectua astfel de acțiuni din numele lui Catrecico Igor, fapt însă ignorat de instanța de apel la pronunțarea deciziei.

Totodată instanța de recurs reține că cererea de apel a fost depusă de către avocatul Gonța Fiodor în interesele lui Catrecico Igor cu omiterea termenului stabilit de art. 362 CPC (în vigoare la momentul emiterii hotărârii), fiind solicitat repunerea în termen de declarare a acestuia.

În conformitate cu art. 362 alin. (1) și (3) CPC (în vigoare la momentul emiterii hotărârii), termenul de declarare a apelului este de 20 de zile de la data comunicării hotărârii motivate, dacă legea organică nu dispune altfel, chiar dacă apelul a fost depus anterior. Termenul de apel curge și în cazul comunicării concomitente a hotărârii și a somației de executare. Repunerea în termen de apel se face de către instanța de apel în cazurile și în ordinea prevăzute de art. 116.

Astfel în conformitate cu art. 116 alin. (1) și (3) CPC, persoanele care, din motive întemeiate, au omis termenul de îndeplinire a unui act de procedură pot fi repuse în termen de către instanță. La cererea de repunere în termen se anexează probele ce dovedesc imposibilitatea îndeplinirii actului.

Cu referire la prevederile enunțate instanța de recurs conchide că expunându-și opinia cu privire la motivele care au constituit drept temei de omiterea termenului de declarare a apelului instanța de apel în mod evaziv s-a referit la faptul că acesta a fost omis din motive întemeiate și anume pe motivul că Catrecico Igor nu locuiește în țară și nu a putut cunoaște despre existența litigiului în instanța de judecată, iar la materialele cauzei lipsește dovada care ar demonstra că lui Catrecico Igor i-a fost înmînată copia hotărârii din 24 aprilie 2012 și că acesta din motive neîntemeiate a omis termenul de apel.

Faptul dat a fost stabilit fără a se ține cont că la data de 27 decembrie 2012, Judecătoria Anenii Noi a restituit reprezentantului lui Catrecico Igor – Cobzar Vera obiectiile depuse de acesta, pe motivul că la 24 aprilie 2012 pe cauza dată a fost pronunțată deja hotărâre, fiindu-i, totodată, explicat dreptul de a depune cererea de apel la Curtea de apel Bender (f.d. 27), cu atât mai mult că copia hotărârii redactate a fost recepționată de către Cobzar Vera la 12 decembrie 2012, în acest sens ultima a făcut mențiunea pe coperta dosarului.

Sub acest aspect, se menționează că instanța de apel urma să examineze cererea de repunere a lui Catrecico Igor în termenul de declarare a apelului și să verifice motivele imposibilității îndeplinirii actului procedural în termen prin prisma art. 116 CPC.

În această ordine de idei este cert că omiterea aspectelor menționate de către instanța de apel, direct indică la examinarea superficială a apelului, fără ca acesta să fie supus controlului prin prisma prevederilor legale, aplicabile cazului.

Cele remarcate, atestă că soluția instanței de apel nu conține o argumentare clară din care să rezulte procesul deliberării și adoptării soluției la care s-a ajuns, astfel instanța de recurs fiind în imposibilitatea să exercite controlul judiciar asupra unei asemenea soluții și să verifice temeinicia și legalitatea hotărârii atacate cu privire la oricare dintre motivele prevăzute de lege.

Distinct de cele mai sus arătate, Colegiul civil, comercial și de contencios administrativ lărgit al Curții Supreme de Justiție consideră că decizia instanței de apel urmează a fi casată cu remiterea pricinii spre rejudecare în instanța de apel.

La judecarea pricinii, instanța de apel urmează să țină cont de cele menționate, creând condiții obiective și reale participanților la proces și judecând pricina, să emită o hotărâre întemeiată și legală.

La caz, se mai reține și faptul că prin art. IV din Legea nr. 177 din 25 iulie 2014 pentru modificarea și completarea unor acte legislative, Curtea de Apel Bender și-a încetat activitatea, la data publicării prezentei legi, și anume din 08 august 2014, iar cauzele civile aflate în curs de examinare la Curtea de Apel Bender au fost transmise spre examinare Curții de Apel Chișinău, din care considerente pricina în cauză urmează a fi remisă pentru rejudecarea apelului la Curtea de Apel Chișinău.

În conformitate cu art. 445 alin. (1) lit. c), art. 445 alin. (3) CPC, Colegiul civil, comercial și de contencios administrativ lărgit al Curții Supreme de Justiție,

decide:

Se admite recursurile declarate de către Compania Națională de Asigurări în Medicină, reprezentată prin Agenția Teritorială Sud-Est a Companiei Naționale de Asigurări în Medicină.

Se casează integral decizia Curții de Apel Bender din 04 februarie 2014 în pricina civilă la cererea de chemare în judecată a Companiei Naționale de Asigurări în Medicină împotriva lui Catrecico Igor cu privire la încasarea sumei, cu restituirea pricinii spre rejudecare la Curtea de Apel Chișinău.

Decizia nu se supune nici unei căi de atac.

Președinte, judecătorul

Iulia Sîrcu

Judecătorii

Valentina Clevadi

Iuliana Oprea

Ion Druță

Tamara Chișca-Doneva